

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in ponedeljka ob 5 popoldne.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vd...
Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Golina. Lastnik konsorcij...
Naročnina znaša: Za celo leto K 24.—

VEČERNA EDINOST

Posamezne številke se prodajajo po 6 vinarjev, zastarale številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone...
Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vin.

Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev...
Oglase sprejema inšerati oddelček „Edinosti“.

Na francoskem bojišču še vedno ni padla odločitev.

S francosko-nemškega bojišča.

BERLIN, 24. Wolffova pisarna javlja: Generalni štab poroča:

Veliki vojni stan, dne 23. septembra, zvečer. Na desnem krilu nemške zapadne armade okraj reke Alzase se bil boj.

Vzhodno od Argonskega gozda ni bilo danes nikakih večih bojev. Vzhodno od Argonov je bil Varennes tekomo dneva vzet. Napad nadaljuje.

Zaprte utrbe južno od Verduna napadajoči dell armade so sovražne izpade preko Moze in iz Toulia zmagovito odbili, ter si osvojili vjetnikov, strojnih pušk in topov.

V francoski Lotaringiji in na alzaški meji so bile francoske sprednje čete na posamičnih mestih nazaj potisnjene. Resnična odločitev še ni padla.

Iz Belgije in iz Vzhoda ni sporočili nič novega.

Poškodovanje katedralne v Reimsu.

BERLIN, 24. (Wolffova pisarna). Veliki glavni stan 23. septembra. Višji poveljnik pri Reimsu vojujočih čet javlja danes najvišjemu vojskinemu poveljstvu nastopno: Kakor naknadno ugotovljeno, je bil oddan na katedralo tudi strel iz možnarja.

Po poročilih X. armadnega zbora je bilo to potrebno, ker ni bilo možno s streli poljske artiljerije pregoniti s katedralne prepoznanih sovražnih opazovalcev.

Nemške brodogodne operacije na daljnem Vzhodu.

KODANJ, 23. (K.) »National Xydende« javlja iz Londona: Nemške brodogodne operacije v zapadni Indiji, v Karaijskem morju in v Južnoatlantskem oceanu so predmetom posebne pozornosti od strani oblasti, da se ugotovi, v koliko se je nevtaliteteta kršila in ali so ameriške ladje oskrblyale nemške križarke s proviantom in drugim.

General Martos.

BERLIN 23. (Kor.) V nemškem časopisu se razširja vest, da je bil vjeti ruski general Martos prepeljan vklejen v Halle. To ni res. General Martos se nahaja sedaj v Neisse. Sicer pa bo, samoobsebi razumljivo, odrejeno preiskovalno postopanje proti vsem vjetim oficirjem, ki so osumljeni, da so zagrešili ali trpeli kaka grozodejstva in grozovitosti proti mednarodnemu pravu.

Odpošiljanje privatnih paketov na bojišče.

DUNAJ 23. (Kor.) »Korrespondenz Wilhelm« opozarja, da je odpošiljanje privatnih paketov k armadi na bojišču spojeno z zelo velikimi težavami. Če je vendar vžlic temu od 20. t. m. zopet dovoljeno odpošiljanje paketov k armadi na bojišču, je bila izdana ta odredba le v prizadevanju, da se v največji meri ustrezne po prebivalstvu izraženi želje, ki se jim ne more odrekati opravičenja.

Treba pa izrecno naglasiti, da tudi v bližnji bodočnosti ni računati na točno odpošiljanje in gotov dobrodaj, kamor so namenjeni. Svare se torej izlasti siromasnejši sloji prebivalstva, naj ne pošiljajo z vojno pošto kot pakete predmetov, katerih nabava je spojena s stroški in to tembolj, ker so naši vojaki od strani armade preskrbljeni s sredstvi proti mrazu. Ker se je pokazalo, da velik del vojnopošt. predmetov vsebuje pokvarjena jedila in druge neporabne in pr. jmenika brezpotrebno obremenjujoče predmete, se bodo odšlej dopuščali le paketi z uniformami in drugimi opremnimi predmeti, vstevši čevlje in perilo.

Za slučaj obleganja.

PARIZ, 24. (K.) Zaklade umetnin Louvra so spravili na varno. Vsa okna so zazidali. Slika Monna Lisa Giocondo so preveli v Toulouse. Slične odredbe so ukrejevale v vseh pariških muzejih.

Nemško vojno posojilo.

BERLIN, 24. (K.) Wolffova pisarna javlja: Na vojno posojilo je podpisanih 1.318.199.800 mark državnih zakladnih listov, 1.177.205.000 mark na vknjižno in knjigno dolgov, in 1.894.171.200 mark na državno posojilo brez vknjižbe in knjigno dolgov skupno torej 4.389.576.000 mark.

Po potopitvah treh angleških križark.

BERLIN 23. (K.) Wolffova pisarna javlja: Javila se nam, da se je podvodni čoln »U 9« s posadko vred ponoči povrnil ne-poškodovan.

LONDON 23. (Preko Berlina.) 30 nepoškodovanih častnikov s potopljenih križark je bilo rešenih iz vode in so jih v Harwichu spravili na suho. V Harwichu štejejo število rešenih slupno na 700. 80 so jih v Harwichu spravili na suho.

Uradniki železniškega ministrstva čimni Rdečega križa.

DUNAJ 23. (Kor.) Predvčerajšnjem se je zglasila pri zveznem vodstvu Rdečega križa deputacija uradnikov železniškega ministrstva, ki so naznanili, da pristopijo vsi uradniki tega ministrstva, 900 po številu, kot člani k Rdečemu križu.

Nadvojvodinja Izabela pri ranjenih.

DUNAJ 23. (Kor.) Nadvojvodinja Izabela je obiskala danes popoldne s svojo hčerko in nečakinjo garnizijsko bolnišnico št. 1, kjer je nagovorila vse ranjence in jim razdelila slike cesarja, nadvojvode Friderika in razne druge darove.

Odlikovanje generala Borojevića.

DUNAJ 24. (K.) »Wiener Zeitung« objavlja: Cesar je podelil red železne krone I. vrste z vojno dekoracijo generalu infanterije Svetozaru Borojeviću pl. Bojna v pri-nanje zmagovitega vodstva njegovega zbora.

Cesarska odredba glede nošenja odlikovanj.

DUNAJ 24. (K.) (Wiener Zeitung). Cesar je odredil, da imajo tisti gazisti nižjih plačilnih razredov in tiste osebe, ki so zaposlene v takih vojnih službah, ki izključujejo neposredni kontakt s sovražnikom, zato tudi pridobitev vojaškega križa za zasluge, ali svetinje za hrabrost — za zasluge v vojni podeljeni zlati zaslužni križec s krono in srebrni zaslužni križec nositi na traku svetinje za hrabrost.

Ran v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 23. (Kor.) Ban baron Skerlec je dospel danes iz Zagreba semkaj v svrhu raznih posvetovanj.

Odpisovanje davkov na poslopja.

DUNAJ 24. (B.) Voditelj finančnega ministrva je v stvari odpisovanja davkov na poslopja ozirom na zaustavljenje ali skrčenje obratov vsled vojnih dogodkov izdal naredbo vsem deželnim finančnim oblastim, v kateri jim prijavlja norme za odpisovanje davka v posamičnih slučajih.

Smrtna nesreča grškega guvernerja v Epiru.

VALONA 23. (Kor.) Grški generalni guverner v Epiru, Foresti, se je danes na vožnji z avtomobilom smrtno ponesrečil.

Nemški topovi izborna streljajo na aeroplane.

LONDON 23. (Kor.) Vojni dopisnik lista »Daily Telegraph« pripoveduje o sodbi francoskega letalca o izbornosti nemških topov, ki jih uporabljajo proti aeroplanom. V visočini 1800 metrov ni noben aeroplan varen, ako se dobro meri.

Avdienco pri nemški cesarici.

BERLIN, 23. (Kor.) Iz gradu Bellevue se z dne 23. t. m. poroča: Cesarica je vsprejela včeraj vojvodo pl. Trachenberga, generala konjenice pl. Pfuel in generalnega zdravnika Paalzowa, da se z njimi in njihovim spremstvom podrobno pogovori. Gre posebno za poročila o uporabi pripravljenega postrežniškega osebja, o preskrbi lazaretov, transportu ranjencev iz lazaretov v notranost dežele in pa za to, da se potrebne stvari hitro odpošljejo potom »Rdečega križa« armadi na bojno polje.

Popoldne je vsprejela cesarica avstrogrškega poslanika princa za Hohenlohe in njegovo sopogo.

Naredba glede prepovedi izvoza ječmena.

DUNAJ, 23. (Kor.) Borzna komora za kmetijske pridelke se je takoj, ko je bila izdana naredba glede prepovedi izvoza ječmena, obrnila na pristojna ministrstva s prošnjo, da izposlušajo dovoljenje izvoza za večje kvantitete, ki so bile prodane še pred izdanjem prepovedi izvoza. Nadejati se je, da se od slučaja do slučaja dobi dovoljenje za izvoz za one množine, ki so bile prodane pred izdanjem prepovedi izvoza.

Borza za kmetijske pridelke na Dunaju je zato opozorila interese, da naj se za dovoljenje prodanega ječmena s prošnjo, podprto s prilogami, obrnejo na finančno ministrstvo.

Proti dragini na Portugalskem.

BERLIN, 23. (Kor.) Kakor javljajo iz Lizbone, so bili v Oportu pojavi proti dragini. Prišlo je do spopadov, med katerimi je bilo 24 manifestantov ranjenih. Izvršnih je bilo mnogo aretacij. Uvedena je preiskava.

Varnostna služba za odstranitev razbitih ladij po severatlantskem morju ustanovljena.

KRISTIANJA, 23. (Kor.) Minister za zunanje zadeve naznanja, da je angleški poslanik izjavil, oziroma sporočil, da je mednarodna varstvena služba za uničenje nevarnih razbitih ladij i. t. d. v severatlantskem vodovju začasno ustavljena.

Nezgoda na reki Neckar.

STUTTGART, 23. (Kor.) Včeraj sta se peljala dva v mestu zaposlena delavca preko naraščene Neckarja. Deroči valovi so zanesli njiju čolna na nek železni steber, vsled česar se je čoln prevrnil. Eden delavec se je obdržal na steburu, medtem ko je drugi nekoliko časa plaval, potem pa izginil v valovih. Štirje drugi delavci, ki so slučajno prišli mimo, so hoteli onega, ki se je držal stebra, rešiti. Tudi njih čoln so valovi prevrnili. Ni bilo mogoče pomagati jim in vsi štirje so vtinili.

Samomor poslanca in bivšega ministra Guido Fasinato.

SCHIO, 23. (Kor.) Poslanec in bivši minister, Guido Fasinato, profesor narodnega prava in član razsodišča v Haagu, se je danes dopoldne ustrelil v srce.

Zrebanje avstrijske razredne loterije.

DUNAJ, 23. (Kor.) Srečka štev. 27.366 dobi 20.000 kron, srečka štev. 157.211 10.000 kron, srečke štev. 22.627, 33.378, 54.668 in 60.431 vsaka po 5000 kron.

Svica.

BERN 22. (Kor.) Zvezni svet je poodlastil politični departmā, da sme ustanoviti birō za posredovanje domovinske pravice interniranih civilnih oseb, ki so se nahajale ob začetku mobilizacije v kaki tuji vojskujoci se državi in so bile tankaj nasilno zadržane. Dotičniki so večinoma brez eksistenčnih sredstev in jim je odvzeta vsaka zveza občevanja z njihovimi sorodniki in prijatelji. Njih položaj je deloma tako slab, kakor položaj vojnih vjetnikov, deloma, ker se gre za otroke in žene, še bolj obžalovanja vreden.

Svicaški politični departmā smatra kot nalogo nevtralne države, da stori vse, da odstrani ali zboljša tako žalostne razmere in da pripomore tem interniranim civilnim osebam do povrata.

Iz razgovorov s tukajšnjimi diplomatičnimi zastopniki je razvidno, da ste se Francija in Nemčija izjavili pripravljene, vrtni vse nemobilizirane internirane civilne osebe, ženske, otroke in moške od manj kot 18 in več ko 50 let.

Promet civilnih oseb v Sarajevem prepovedan.

Prodvčerajšnja graška »Tagespost« poroča iz Sarajeva: »Poveljstvo utrjenega mesta Sarajeva je priobčilo v sarajevskih listih sledeči razglas: »Z današnjim dnem je utrjeno mesto Sarajevo zaprto prometu civilnih oseb. Civilne osebe — naj imajo, ali ne, arovizacijska sredstva — ne smejo več v mesto, ne iz mesta. Puščalo se bo priti v mesto, odnosno oditi iz mesta le one osebe, ki bodo imele dovoljenje za prehod, izdano od vladnega komisarja in vidirano po poveljstvu utrjenega mesta. Vsa dovoljenja, ki so bila izdana pred 18. septembrom t. l. so proglašena neveljavni. Osebe, ki bi prišle v Sarajevo z železnicom, bodo smele v mesto le, če imajo v Sarajevem svoje stalno bivališče, oziroma, če dobe od vladnega komisarja posebno dovoljenje, da smejo ostati v Sarajevem. Vse druge poti, ki vodijo v mesto, izven oblasti Dolke, Bendbaške in Košovske ravnine, so prepovedane za prometno uporabo. — Sarajevo, dne 18. septembra 1914. — Hana, generalni major, I. r.

Poročeniški kvartir na maršu.

Vojni poročevalec lista »Die Zeit« piše: Po enomesečnem bivanju v nekem prežalostnem gnezdu nam je prišla slednjič vest - odrešiteljca: »Pojdemo dalje!« Dobili smo ukaz, naj spravimo svoje stvari. »Danes zvečer ob 6. uri ima biti prtljaga pripravljena in naslednje dne ob 6. uri

Bitke pri Verdunu.

Včerajšnji »Fremdenblatt« piše: Bitke okoli Verduna so največje važnosti v tem gigantskem boju. Veliki generalni stan je poročal dne 10. septembra, da čete, ki so se bile zapadno od Verduna, napredujejo in da je armada prestolonaslednika zavzela utrjene pozicije južno-zahodno od Ver-

zjutraj je odhod, deloma peš, deloma z železnicom. Tako se je glasilo kratko povelje, izdano ob 4. uri popoldne.

Vest se je razširila bliskovito po vasi. Ljudje, ki so bili itak že močno vznemirjeni po vsakako precej pretranih poročilih vzhodno galiških beguncov, so bili osupnjeni in poparjeni, ko so naši vojaki vžičili alarmne volike in težke kovčke. Radi mizega odhoda so se bali že najhujšega. Vprašani in odgovorov ni bilo ne konca ne kraja. »Kdaj odpotujete?« »Kam potujete sedaj?« »Ali pride za vami drugo vojaštvo?« Tako je hitelo eno vprašanje za drugim, in vporabljeni smo morali vso svojo zgovornost, da smo vsaj nekoliko ublažili neopravičeno razburjenje. Bledi strah je slikal ljudem povsod kozake pred očmi. Videli so jih že, kako stoje na bližnjih gorah, kako vpadajo v vas, zažigajo hiše, in videli so sami sebe že izročene bedi in umenju. Zadnji večer smo preživeli v precej čemernem razpoloženju. Ne da bi nam bilo slovo tako težko, ampak ker je hotel biti vsakdo čim prej doma, da pospravi še ostale svoje stvari in da čim prej pride k počitku. Mnogi so legli, mučeni po težki skrbi, da-li se zbude ob 5. uri. Zaspanci so imeli to pot enkrat hud dan.

Zjutraj so plazile čudne, v dolge plašče zavrite, zaspane postave na zbirališče. Radovedni prebivalci so nam mahali zadnje pozdrave v slovo in dolga kolona se je začela pomikati. Najprej so odhrumeli avtomobil, tem so sledila v deželi navadna teška vozila, ki so jih še mogli najti nekateri gospodje, a za temi mi pešci. Pot ni bila ravno težavna in cesta vkljub dežju prejšnjega dne v dobrem stanju. Tako se je vlekla karavana počasi proti bližnji železniški postaji. Sicer ni bila kompletna, ker je bil en del našega trenia instradiran na neki drugi črti, ali vendar tako velika, da je močno vzbujala pozornost bosonoge vauke mladine. Izza vsake ograje se je kazal kak otrok narave in nas je opazoval z odprtimi ustmi. Proti 10. uri predpoldne smo imeli kratek odpočitek, ki smo ga uporabili za mal zajutr. V vasi je bila velika gostilna, ali gostilničarka, ki je tudi imela svojega moža na bojišču, se je trdovratno branila odpreti nam svoja gostoljubna vrata. Le skozi malo okence nam je nudila klobas, kruha in prav slabega vina. Za to pa nas je odškodovala neka kmetica z neoporečnim mlekom in izvrstnim kruhom, namazanem s maslom. In ni hotela sprejeti za to nikakega plačila in le s silo jej je eden gospodov stisnil nekaj kron v žuljavo roko.

Se eno uro hoje in dospeli smo na postajo. Pred to je ležal velikanski tren. Na stacijo je prihajal ravno vlak z ranjenci. Avstrijci in Rusi, vse pomešano — in nežne ženske roke so jim dajale okrepil in milodarov v vozove. Rusi so nam dajali za darovane cigarete svoje špičaste patrone, ali pa so si odgravalji naramnice s precej visokimi številkami. Ena je imela številko 328. Ne vem, ali je bila to številka polka, ali pa kako drugo označenje. Splošnega utisa, ki ga napravila tak-le transport ranjencev, je bolje, da ne opisujem. Na Dunaju (pa tudi drugod) je dovolj prilike, da se doživlja ta čutstva.

Mej tem, ko smo govorili z ranjenci, nam je pripravil naš vrli debeli kuhar v prevozniki kuhinji prav dobro menažo. Naj je bil mož, ali častnik, ali žurnalist: vsak je dobil veliko porcijo mesa na svoj krožnik iz aluminija, kar smo povžili z najboljšim apetitom, ali na stopnjicah, ali na kolodvorski rampi, ali v vozu. Izlasti juha je bila izvrstna.

Med časom, ko smo jedli, so počasi razirali naš vlak. Odhod se je zavlekel. Odrekli smo se vsake udobnosti, ali voz tretjega, ali prvega razreda: to je bilo vse eno. Jaz sem splezal v voz za voli, natlačen s slamo in se nisem kesal v naslednjih dveh nočeh radi tega svojega sklepa. Zlezel sem v svojo, po vseh kolegih občudovano spalno vrečo, in spal sem kakor princ. Zgodaj zjutraj pa nas je vzbudil trdi klic: »Izstopite vsi, na končni postaji smo!« V vsej naglici sem spravil svoje stvari skupaj in v tem hipu je bil že tu naš kvartirni mojster, ki je res dobro poskrbel za nas. Sedaj bivamo v prostornih čistih sobah, kar je v zelo prijetno izpremembo po nesnagi, ki smo jo poizkušali skozi mesec dni.

duna ter napadla utrbe, ki zapirajo pot proti jugu. Na ta način se je naznanjala, da se to važno utrjeno mesto napada od vseh strani. Od onega dne so nemške čete dosegle tam zelo važne vspehe, potem, ko so je bitka na desnem krilu vzhodne nemške armade razvila do armade, ki je s svojim levim krilom blizu Verduna. — Francozi so poskušali več izpadov iz Verduna, a so bili vedno energično odbiti. — Nemški generalni štab je poročal dne 19. septembra, da je armada pripravljena za napad na utrbe, ki zapirajo pot južno od Verduna. Sedaj se javlja, da je nemška armada vsled tega napada zasedla to utrbeno črto, preidša preko »Côte Loraine«, katero je branil 8. francoski vojni zbor. Izpad Francozov iz Verduna na severno-zapadni strani, pri utrbi St. Michel, je bil odbit. Težavnost bojevanja okoli Verduna postaja tem jasnejša, če se pomisli, da se na tem utrjenem polju nahaja nič manj, nego 16 velikih in 20 malih utrdb, in to v okrožju samih 48 kilometrov. Leta 1870., ko Verdun še ni bil utrjen s sedanjnimi utrdbami, temveč le z nasipi in s citadelo na levem bregu Moze, so ga Nemci oblegali in tu pa tam večkrat bombardirali od 24. avgusta pa do 15. oktobra in šele dne 8. novembra je to utrjeno mesto kapituliralo, ko ga niso mogli Francozi nikakor več oskrbeti z živcem.

Vsakdanji »golob«.

Luigi Barzini objavlja v »Corriere della Sera« sledečo sliko pariškega življenja v zadnjih dneih:

Ze par dni ni letel noben nemški »golob« nad Parizom in ljudstvo, ki ga je pričakovalo vsak dan ob isti uri, je razočarano. »Golob« je pomenil pač nevarnost, a je nudil tudi lep prizor. Parižani so vedno pripravljene, kaj riskirati, če zamorejo prisostvovati kakemu interesantnemu prizoru. Toda nič ni strašno zanje. ... s pogojem, da je znano že v naprej. Zato so bili Parižani pri prvem obisku »goloba« prestrašeni, drugi obisk jih je interesiral, tretji že zabaval. Ljudje so se na te »golobe« že privadili. Prebivalstvo jih še vedno pričakuje, in hiti vsak dan ob isti uri iz hiš na ulice, da ne zamudi prilike. V Montmartre se prodajajo na trgu sedeži, da se zamore opazovati prizor čisto mirno. Na boulevardih prodajajo »cameloti« slike nemških aeroplanov, da se jih zamore spoznati pri prvem pogledu. Drugi ponujajo daljnogled, ki so veljali poprej 150 frankov, sedaj po 8 frankov. Na terasah kavarn si obešajo gosti te daljnogledke okoli vratu, da jih imajo takoj pri roki. Čudovit narod!

Videl sem zadnji obisk »goloba«. Bilo je okoli polšestih zvečer. Na Place de l'Opera, ki je bil še pred par dnevi popolnoma prazen, je drvela velikanska množica proti vhodom podzemne železnice. Vsi so gledali proti nebu. »Golob« je letel mirno preko trga. V pogledih je bilo videti radovednost. Kdor je bil tako srečen, da je imel daljnogled, je zamogel reči glasno, česar s prostim očesom ni bilo videti: »Ima močne oklope. Spodaj izgleda kakor kak čoln...«

Po balkonih so se stiskali ljudje, terase so se napolnile. Slišati je bilo le glasove tega nepremikajočega se občinstva. Posamezne kočije, ki so se pripeljele mimo, so se ustavile. Ljudje, ki so bili v kočijah, so se ozrli proti nebu. V srcu Pariza ta mir, poln šepetanja, ima v sebi nekaj impoujočega in groznega. Sovražni zrakoplov se je bleskotal pod žarki zahajajočega solnca. Pripogljeni robovi njegovih kril so pošiljali rdečkaste bliske. Letel je hitro in sigurno s sovražno odločnostjo.

Kar je počil strel iz puške. Potem drugi, nato deset, potem sto in sto. Cel boj se je razvil nad Parizom. Od kod je prišel? Kdo ve, morda preko streh? A videti ni bilo nikogar. Mogoče so bili skriti tamkaj vojaki. V bližini in v daljavi so se strelji množili; zdelo se je tudi, da se je silalo iz daljave praskatanje strojne puške. Vse to je bilo znamenito in jako zanimivo. »Golob« je letel mnogo previsoko, da bi ga bilo mogoče zadel. Sel je mirno svojo pot naprej, letel nato nad Tuilerijami, zginil za strehami in se pokazal potem zopet nad Rue de la Paix. Ko se je zrakoplov obrnil, je bilo naenkrat zaslišati globoko bučanje eksplozije; nato še v drugič in v tretjič. Avijatik je spustil bombe. Prijazno, mlado

Slovenci! Slovani! Nabirajte za RDEČI KRIZ!

dekle, »mannequin« neke pariške modne trgovine. se je obrnila k svoji kolegini: »Cochon d'alboche, il fait caca sur nous! In nato se prične v mestu zopet anemični in počasni promet.

Oskrbovanje francoske armade z zmrazjenim in svežim mesom.

Kmetijska družba za Francijo deluje na to, naj bi se v glavnih središčih živinoreje ustanovile industrijske klavnice, in to v korist kmetijstva. Ljudske prehrane in vojaštva. S takimi napravami bi se tudi omejilo prenašanje nalezljivih bolezni. Na kongresu v Toulouse se je mnogo razpravljalo o tem in so razne francoske in ameriške družbe bile pripravljene zgraditi take klavnice. Dočim se je z druge strani zagovarjalo stališče, naj bo po deželi le mnogo raztresenih klavnic s hladilnicami, ki bi lahko klale in konservirale meso za vojaštvo. Meso, sveže in zmrazjeno, bi se vojaštvu lahko dovažalo v avtomobilih. Vojna uprava se je že več let bavila z vprašanjem, kako preskrbi vojaštvo v vojni z mesom in se je potrudila poskrbeti, da bi poleg metode polsolenega mesa porabila zmrazovanje. V trdnjavah se že od leta 1911. delajo taki poskusi, ki so se vsi dobro obnesli. Tudi med manevri leta 1911. so bili vzlic veliki vročini celi kori oskrbovani s takim polsolenim, zmrazjenim mesom in šlo je dobro. Tako meso so z železnico, z avtomobili in vozovi dovažali vojaštvu in je bilo 24 do 54 ur brezhibno. Dognalo se je, da ostane tako meso celo 72 ur izvrstno. Francija ima sedaj take vojaške klavnice, opremljene z najmodernejšimi hladilnimi pripravami v Toulou, v Epinalu in v Belfortu. vojna uprava pa je sedaj prevzela tako napravo tudi v Parizu. Vojaštvo dobiva torej z mrzlotu konservirano meso in ni več treba živino za njim gnati. Porablja se tudi slabo soljeno meso, ki se da ohraniti kar tri tedne, ne da bi kaj trpelo. To slabo soljeno meso se preminja v sveže s tem, da se izpira v tekoči vodi, na kar se da pripraviti na vse načine.

Zrakoplovstvo prepovedano nad vsem italijanskim ozemljem.

Včerajšnja rimska »Gazzetta ufficiale« priobčuje odlok, s katerim se vsakemu, kakršnemu bodi aparatu ali sredstvu zračnega prometa, kakor vodljivim zrakoplovom, aeroplanom, hidroplanom, oblim zrakoplovom, letalnim zmajem, draken-balonom itd. prepoveduje letanje ali vzletanje na katerisibodi točki italijanskega državnega ozemlja, italijanskih kolonij, teritorialnih morij, izvenšiš posebnih izjeme, določene za vojaško oblast in za one aeronave (zrakoplovce), katerim bi vojno ali pa vojni-mornarično ministrstvo vsakikrat posebej izdalo pooblaščenje. Nobeno tako dovoljenje se ne bo smelo izdati podanikom tujih držav.

Na poljani — mrtvih.

(Po »Arb. Zeitung« od dne 16. sept.) Neki duhovnik, ki je bil dobil dovoljenje, da je truplo nekega padlega nemškega častnika spremljal iz Saarbrückena v domovino, opisuje v »Kölnische Zeitung« svojo vožnjo tako le: Dne 23. avgusta ob 2 popoldne so imele nemške čete od zvečeti glasbi svoj vhod v mesto Luneville, ki so je zavzele prejšnjega dne z nasokom. Istega večera smo dospeli mi z avtomobilom v Luneville. Da smo šli mi p toma preko svežega bojišča, tega se rahu teme niti zavedali nismo. Pač je ležalo na deželni cesti, ki vodi proti preko bojišča in ki je bila sama tudi del bojišča, nešteto poginulih konj, deloma še s sedlom in vso opremo, ali da je razum mrtvih konj ležalo stotine trupel padlih boriteljev v cestnih jarkih in desno in levo na poljih — to grozno izpoznanje se nam je razkrilo šele naslednjega jutra, ko mi je postalo jasno, zakaj so prejšnjega večera vso daljno poljano — ki je nudila sliko grozne lepote — razsvetljevali strašni požari. Mi smo menili, da ta svet prihaja od ognjev v taborih, v resnici pa so bili požari, ob katerih strahotnem živganju so voaki preiskovali bojno polje, išoč težko ranjene in mrtve. S stolpov Lunevillea, ki so se jim ostri silhuete odražale od zvezdnatega nočnega neba, je bila 9 ura, ko smo se pripeljali v mesto. Noč smo prebili v avtomobilu in utrujenost in naravna iznemoglost po vseh utiših prejšnjega dne sta nam pomagla do novega, četudi nemirnega spanja. Naslednjega jutra smo se odpravili iz Lunevillea in smo imeli v naslednjem trenutku pred seboj velikansko bojišče, preko katerega smo se bili vozili v tmini prejšnjega večera. Kdo bi mogel opisati strašni pogled na to poljano mrtvih? Tu so ležali mrtvi sovražniki z razstreljenimi telesi v cestnih jarkih, na obronkih in pobočjih, na planem, pod in poleg svojih konj — strašne slike. Roke otrpane v odbojni kretaji, ali skržene v smrtne boju, obrabi pokrili s krvjo in prahom, spačeni od bojnege bežanja in smrtnege strahu. Zapuščeni vozovi za municijo, deloma prevrnjeni, kolosa zlomljena. Raztrgani in umazani kosi uniform, orožja vseh vrst, nagromadena v gore. Strašno je bežala ta vojna furija; smrt je imela svojo žetev. Grozni duh po krvi, ki je napolnjeval vso okolico uro daleč — se je združeval tu s hlapi potu in trohnenja v dušljiv vzduh. Ali niti enega trupla nemškega vojaka nismo videli. Velike sveže gomile, skrbno vzravnane in obgrajene, opremljene z lesenimi križi, so napovedovale grobove v masah, v katere je že položila tovariška zvestoba naše padle junake k večnemu počitku. Tu kakor povsod so naši vojaki najprej skrbeli za pokop naših...

Pot nas je vodila v Einville k poljskemu lazaretu št. 7. Koliko neizrecna ga gorja! Dva večera sem preživel tu, njuju groza mi ostane nepozabna. Tu leže umirajoči, morda že mrtvi, težko ranjeni v veliki vili, ki je bila last nekega francoskega notarja — mož poleg moža. In leže pod milim nebom, še ne obvezani, na travi velikega vrta pred hišo, noč in dan. Zdravniki delujejo z udarnostjo, ki je ni primere, ali niso kos velikanski nalogi. Sli smo, tipajoč v temi, korak za korakom, da ne bi zadeli ranjencev — stopali smo preko njih. Prilustvoval sem preko temne trate, kjer so ležali glava ob glavi. Grozna tihota! Le tupatam se je čulo tiho ječanje. Potem zopet grobna tišina. Ali so mrtvi? Ali umirajo? Ne vemo tega. Globoko sta mi sezala v srce gorje in beda težko ranjenih, ki so noč in dan ležali pod milim nebom. Nihdar ne pozabim slike iz Einville ob kanalu Rene-Marne in tesnobnega vzduha krvi tega strašnega kraja.

In potem sem našel mrtveca, ki naj bi ga dovel žalujoči vdovi, da v domovini dobi mesto večnega počitka pri svojih dragih: mladega častnika, ki je malo dni pred mobilizacijo stal pred menoj s svojo mlado ženo pri altarju, da blagoslovim njiju zvezo za življenje! In danes že po poroki, leži kot eden padli junakov v svoji krvi pred mano! Francoski prebivalci Einville, ubogi dninarji, so mi pomagali poiskati mrtvga za izgrozovite žetve. V potu svojega obraza so delali na tem žalostnem delu, a ko sem jih hotel odškodovati, so — odklonili. »O ta mladi hrabri častnik!« so vskliknili, »kaka žalostna usoda, uboga njegova žena! Ne, krščani smo, ne sprejememo ničesar!« Ni mi možno, da bi poplačal njihovo uslugo. Vsi m sem podal roko in se zahvalil globoko pretresen. Po vaški cesti prihaja žalosten sprevod. Sprejaj katoliški duhovnik vasi, čestitljiva glava sivih las, poleg njega kapelan. Za njima šest vozov s konji, ki so jih vodili kmetje. V kupih so ležali na njih mrtvi — veliki skupni grob poleg pokopališnega zidu jih je sprejel k večnemu počitku.

Pot me je vodila proti domu s tihim mrtvecem. Še enkrat smo se ustavili pred lavretom, v katerem je ležalo truplo polkovnika, ki je podlegel težkim ranam. Pristopili smo globoko pretreseni k smrtnemu ležišču. Položen je bil na tla in pokrit s plaščem. Celada in meč na prsih, ležišče odličeno po zvemstvom slugi s cvetjem — tako leži tu, a obraz je vzlic težkim ranam izražal najgloblji mir. Prinesli so krsto za silo in vzeli sem t di tega mrtveca na svoj avto, da ga popeljem v domovino njegovim dragim...

Domače vesti.

Prihod ranjenih in bolnih vojakov. Tekom včerajšnjega dne so dospeli v Trst sledeči ranjeni odnosno bolni vojaki: od 97. pešpolka: Anton Fonatas od 2. Alojzij Buseghini od 2., koštantin Krebelj od 1. in Peter Benedetti od 2. stotnije. Dalje Ivan Repovič od 1., Anton Simec od 8. in Peter Veselci od 10. stotnije 27. pešpolka, in črnovojniki Josip Kreselič, Fran Lebeth, Andrej Korošec, Valentin Zanini, Karel Jankovič, Renat Gvardijančič, Karel Metlica in deželni brambovec Karel Šušmelj. Vsi ti so bili spravljani v zavod »Avstro-amerikane« pod škednjem. V prostore družstva »Austria« je pa bil spravljani ranjeni prostak 5. stotnije 47. pešpolka Fran Hlače. — Drugih 17 je bilo pa poslanih na dopust na svoje domove.

Slovenski poslanci na straži. Cenzurirana Mariborska »Straža« in ljubljanski »Slovenec« pišeta pod gornjim naslovom: »Vsi naši poslanci so temeljito poznali položaj na Spodnjem Štajerskem pri vseh civilnih in vojaških oblastih v Gradcu, in sicer z uspehom, ki je imel takoj dobre posledice. Tudi centralno vlado je poslanec dr. Jankovič informiral. Te dni pa sta poslancina dr. Šusteršič in dr. Benkovič posredovala na Dunaju pri vseh merodajnih civilnih in vojaških centralnih uradih ter podala točno sliko o pravih razmerah na Spodnjem Štajerskem in Koroškem. Grde nakane nasproti naši se popolnoma izjavile. Slovincem ključno: mirno kri! — Zadržaj dne se je opravilo ogromno delo, da se vsako nadaljnjo gonjo v kati zadržati. K. ivce doseže roka pravice. Vsak slučaj hujškarije naj se poslancem, ali pa še boljše, naravnost državnemu pravdnstvu v dokazi naznani.

Pripominjamo, da sta se poslancina dr. Laginja in dr. Rybář v minolem tednu mudila na Dunaju v enake namene glede našega Primorja.

Smrt vojaka v bolnišnici. Predvčerajšnjim popoldne je v VI. oddelku mestne bolnišnice umrl črnovojniki 6. stotnije 5. črnovojnškega polka, Josip Moženič, v 39. letu svoje starosti. Bil je doma iz Dekani, in ji bival v Dvoru hšt. 208. Umrl je za vnetjem slepiča. V bolnišnici je bil spravljčen minoli tedni.

Trst v vojni. Mnogi domači in tuji ljudje pripovedujejo različne vesti o velikih izpremenbah in nenavadnem življenju nas, tržaških prebivalcev. Da temu ni tako, dokazuje mirno stanje, v katerem živimo kakor bi bili shranjeni, obvarovani vsakih senzacij in razvpitih vesti, ki jih je ostali svet poln. Naše občinske in državne oblasti skrbje z veliko vneto, da se nam ni vzemirjati na takih pretiranih vestih. Umecvno je, da se je življenje vsled skrženja pomorskega in železniškega prometa bolj umirilo in da ni več takega vrišča, hitenja in šumenja po ulicah, kakor ga je vajeno tržaško prebivalstvo. A to ne jemlje nič na dejstvu, da Tržačanom potekajo dnevi kakor kedaj prej. Nasprotno je res, da vse javne oblasti, kljub zmanjšanim...

močem, skrbje, da se nikomur ne dela krivica in da more delo mirno svojo pot.

Kar pogreša veseljaški Tržačan, so zabave, katerih skoraj nikjer ni. Oledališča so večidel zaprta, jesenska sezona je odpadla. Pa tudi ni rečeno s tem, da gledališča sploh ne delujejo. V malo dvorano Fenice je dospela neka italijanska družba, ki vprizarja za otroke znane originalne benečanske igre, katerih so Tržačani že navečičali. Istotako se dajejo taki dijalektalni prizori v dvorani Bellini na Acquedotto. »Fenice« ima kinematograf, »Eden« tudi. Koncerti po kavarnah nadaljujejo kakor prej. Pa tudi družabno življenje ni šlo najmanjše iz svojega navadnega tira. Sprehajališče na Acquedotto ne pozna nikake omejene situacije, le tiste udušljive gneče, posebno ob nedeljah, ni več. Zvečer se pa v vsemu sprejaha gospoda po njem. — Kar manjka, je Molo San Carlo. Ves temen, nobene luči, izgleda kakor osamljen kos od mesta. Toliko in toliko ljudi, zlasti častnikov, ki so se sprehajali, so obrnili drugam. Vse obrežje je temno, nerazsvitljeno, ravnokotno morje. Temo veča tudi pomanjkanje luči po vsem mestu, vsaka druga svetilka je ugasnena, znak štedenja na oglju v mestni plinarni. A tudi to ne jemlje mestu njega vsakdanjega lica, ljudje se nemoteno sprehajajo tudi ob podtemi. Od vsega izjemnega stanja je prizadeto večidel notranje življenje. Pozna se redok obisk kavaren, prazno luko in pomanjkljivost odjemalcev po trgovinah. A kljub temu ni nobena teh premnogih trgovin zaprta.

Kakor omenjeno, so to neugodni znaki splošnega položaja, kar pa ne utemeljuje še vseh onih govoric in komentov, ki si jih namišlja posebno izventržaško ljudstvo.

Ni boljsega sredstva za prebavo nego kozarec pristnega

FLORIAN-A. pred ali po jedi! Za pristal zeliščni destilat se jamči. Edini dobavitelj in dobavitelj za Primorsko in Dalmacijo. VEKOSLAV PLEŠNIČAR - TRST ul. Donizettil 3 - Telef. 126 R II.

UMBERTO COMICI zaloga stavbinskega materiala. Tovarna cementnih plošč in cevi. TRST, Campo S. Giacomo 11 in V. Concordia 1 (Zadaj cerkva Sv. Jakoba) V zalogi vedno novo dospelo blago. Cene zmerne. Postrežba točna.

IV. Camauli Sv. Ivan - Trst - blizu Mar. doma Velik izbor barv povlak itd. Zaloga za Trst in okolico reditnega čaja za otro-ke in odrasle SLADINA

Dobroznana mirodilnica Iv. Camauli Sv. Ivan - Trst - blizu Mar. doma Velik izbor barv povlak itd. Zaloga za Trst in okolico reditnega čaja za otro-ke in odrasle SLADINA

Oglase, poslana, osmrtnice in vsa naznana je pošiljati »Inzeratnemu oddelku« »Edinosti«, Trst, ulica Sv. Frančiška št. 29 Primorja.

Anton Breščak Gorica - Gosposka ul. (G. Carducci) 14, v lastni hiši. Prva in največja slovenska zaloga in tovarna pohištva na Primorskem. V zalogi ima vedno nad 50 modernih jedilnih in spalnih sob. Cene od 300 do 3000 K soba. Edina slovenska delavnica tapetarij. Velika izbira slik, stolic kakor tudi železnega pohištva. Sprejema naročila za opremo II, hotelov I. t. d.

LOVRE BULIC, TRST priporoča cenj. občinstvu svojo gostilno »Brioni« (»Trattoria Brioni«) z vrtno, pripravnimi za stanke in zabavne prireditve. Trst, via dell' Istria 16 (v bližini cerkve sv. Jakoba). Točijo se prvovrstna dalmatinska vina iz Omiša, črno, belo in opolo. Pivo »Adrija«, pelinkovac in marsala ter domača kuhinja in mrzla jedila. Gostilna: via del Rivo št. 9 s prodajo gorinavedenih pičic in mrzlih jedil.

And. Rojic, Trst Via Acquedotto 29. Priporoča se gospodam in delem in higijenične postrežbe. Damae se priporoča in moderno friziranje, glavo-pasje, barvanje I. t. d. Vsakovrstna dama dela se izvršujejo dobro in točno.

Zaloga tu in inozemskih vin, špirita, likerjev in razprodaja na drobno in dovelo Jakob Perhac Trst, Via delle Acque št. 6 (Nasproti Caffè Centrale). Velik izbor francoskega šampanjca, penecih dezer-tih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux, Burgunder, renskih vin, Mesella in Chianti, Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec selivoc in brinjavec. Izdelki I. vrste, došli iz do-tičnih krajev. Vsaka naročila se takoj izvrši. Raz-pošilja se po povzetju. Ceniki na zahtevo in franko. Razprodaja od pol litra naprej.

Nova trgovina izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke Enrico Rehak Trst, ulica Carducci 39 (nova hiša) Blago fino in navadno. Izbera sukna za obleke. Hlače in jopiči za delavce. Velika izbira paletots, ranglana itd. itd.

ZDRAVNIK Med. Dr. Karol Perničič ordinira od 11-1 pop. Trst, ulica Bonomo 3/II. (nasproti Dreherjeve pivovarne).

Trgovina jestvin in delikates MARCEL LAZAR Trst - ulica Belvedere št. 57. - Trst. Prodaja vedno sveže testenine iz Ilirske Bistrice ter iz drugih zunanjih tovarn. — Vino in likerji v steklenicah. — Postrežba na dom. Razpošilja se pakete od 5 kg naprej: Kave, olja in dr.

Anton Mahne, trgovec Priporoča sl. občinstvu svojo trgovino jestvin in kolonijalnega blaga Trst, ulica dell' Istria št. 4 s družnico na Greti Itevilka 275. Vsakovrstna vina in likerji v steklenicah. — Blago vedno sveže. — Postrežba točna na dom. — Prodaja na dovelo in na debelo.

Brivnice. Anton Novak brivec v Trstu, ul. Belvedere št. 57, se toplo priporoča cenjenemu slovenskemu občinstvu za mnogoštevilni obisk. — SVOJI K SVOJIM! 2660

Nova brivnica Via Belvedere št. 4 se pripo-roča namernemu občinstvu. Udanj Maljevič Jurij, bivši pomočnik V. Gjurina. 2006

Najboljša in najlepša lasuljarska dela se izvršujejo v frizerkem salonu Andreja ROJIC a v Trstu, Acquedotto 20. Izpadli lasje so kupujejo in izdelujejo se vsakovrstna dela. Dobra in točna postrežba. Ogledajte si izložbo, da se prepričate. 1851

Buffet. cenjenemu občinstvu Buffet v ulici Gboda št. 3. Točijo se prvovrstna vina in pivo. 1904

Čevljarji. Čevljarica »Alla Sartorella« TRST ul. Arista št. 5 — Velika izbira obvalov za gospde in gospode. Sprejemajo se naročila ter poprave. Cene zmerne. 1447

Fotografi. Vaš edini fotograf je Anton Jerkič, Trst Via dello Poste 10. — Gorica, Gosposka ulica 7. 4444

Glasovirji. Fran Saksida ul. Tiziano Vecellio 9. Tovarna in trgovina glasovirjev in pianinov. Razpošilja na vse kraje. Izvršuje vsakovrstna popraviljanja. Delo zajamčeno. Cene zmerne. Svoji k svojim! 2224

Gostilne. Ante Lisica, Trst ulica Lazzaretto vecchio št. 30. Zaloga vina s pridru-ženo gostilno. — Vino iz Visa iz Prejlica prve vrste. Gostilna v ulici Casimiro Donadoni št. 2 in v ulici Campo S. Giacomo št. 15, v kateri se prodaja tudi dalmatinski tropinovec, likerji ter ver-mont in marsala na drobno. V vseh gostilnah se prodaja raznovrstna gorka in mrzla jedila ter prvovrstno pivo. Cene zmerne. — Priporoča se za obilen obisk. 2799

Karl in Veronika Tuschak Trst, ul. Meina grande št. 4, priporočata cenjenemu občinstvu svojo gostilno »Alla bella Trieste«. Domača kuhinja, Vsakovrstna vina in prvovrstno Bavarsko pivo, svetlo in črno. Postrežba točna. 2370

Mizarji. Rudolf Kompars Trst, ulica Giuseppe Capria št. 3 priporoča cenjenemu občinstvu svojo mizarstvo delavnic. Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela in popraviljanja Naštri in prospekti na razpolago. Po želji prihaja tudi na dom. 2532

M. Majcen mizar v ulici Torquato Tasso (vo-gal Belvedere) št. 28 se priporoča slavnemu občinstvu. Izdeluje spalne sobe in drugo Obleke. Izbera obleke za moške, dečke z prolajo perila. Kljubki in kape v veliki izbiri. Kostimi za dečke po ceni, da se ni bati konkuren-ce. Cele obleke in hlače za delavce. — Trst, Campo San Giacomo št. 6, nasproti cerkve Sv. Jakoba. 2449

Olje, kis, milo. FR. BIAGGINI Trst, ulica Istria št. 24. Prodaja olja, kisa, mila in drugo. 313

Restavracije. Restavracija »Alla Stazione« Trst, Trst pred južnim kolodvorom 3 — Najugodnejša restavracija za potnike in meščane, ker je v bližini južnega kolodvora kraj javnega vrta in kjer se uživa po leti na obirnem prostoru pod nebom svež zrak. Toči se izvrstno pivo in vino I. vrste. Izbrano briško vino. Furlansko in istrsko za dom po 96 stot liter. Domača kuhinja. Cene zmerne. — Lastnik Anton Andrijaščič, bivši vratar Hotela Balkan. 1126

Pohištvo. Peter Maranzana ulica Massimo D'Azeglio št. 9. — Velika iz-delovalnica kuhinjskega pohištva z zalogo popolnih kuhinjskih oprav, kakor tudi posameznih komadov. Poprave vsakega pohištva. Delo solidno in tudi zaamčeno. 2750

Due polna spalna soba z žimnami K 290. — V. Pondera 12, I. 2318

Pohištvo. Izrabite priliko, da nakupite po iz-redno nizkih cenah v salonu pohištva Gugl. BROD & Co., Trst Via Rossini 25. Vsakdo si sme ogledati zaogno, ne da bi bil prisiljen kaj nabaviti. Plačilo na obroke. Tričetno jamstvo. Kupljeno blago se shrani v zalogi do oddaje brezplačno. 2907

Šivilje. A. RIEGER Trst, Piazza della Borsa št. 3 v. 9 Damska krojačnica. Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju plesne obleke, obleke za proke, bluze za gledališče itd. Cene zmerne

Tapetarske delavnice. Rudolf Bonnes Trst, ulica S. Zenone, št. 17, priporoča cenjenemu občinstvu svojo TAPECARSKO DELAVNICO. Izvršuje vsakovrstna fina in navadna dela, ki spadajo v to stroko. — Delo solidno. — Cene zmerne. 1803

Trgovine s prekajenim mesom Priporočam cenjenemu občinstvu svoj buffet Točim prvovrstno Dreherjevo pivo na pipo, brez aparata, in vsakovrstnega vina. Trst, ulica Sanità št. 24. (nasproti muzeja Revol-tela). Lastnik: JOSIP TOMAŽU.

Železnine. Kupujem železo, stare kovine: Anton Cerneca Trst, ulica Olmo št. 14. 1865

Zganjarne. Anton Turk zganjarska in za-loga likerjev, v kateri se dobe vsakovrstni likerji, se nahaja v bližini »Narodnega doma« v Trstu, ulica Carlo Gbega 10, vogal ul. Cecilia. Edina zaloga dalmatinskega tropinovca. Razpošilja tudi na deželo. 1152

Razni. »Morana« najboljša in najbolj razširjena sred-stvo za umivanje stenice. Prodaja se po vsi mirodilnicah. Zaloga v Trstu: M. Skri-njar V. a Ferriera 37, I. n. 9142

Prodajo all v najem se dajo razne gostilne, kavarne, mijske in drugi očetni obrabi. I. še, vile itd. Pijačila daje Kolonij, ka-vernna Corso od 9-11, 3-6 telefon št. 827. 41

Čistilo za čevlje parkete in kofine. — G a z z o l l i & Comp. Via Carpinon 2. Telefon 13-08. Odlikovana tržaška tovarna. 211